

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

1. De vita & honestate Clericorum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

Liber III. Decretalium
GREGORII IX.

*Q*uoniam, *Quid & quo ordine in libro tertio Decretalium tractetur?* *Resp.* A Processu judiciali in Libro priori explicato progredimur ad actus & jura personarum Ecclesiasticarum, quæ partim propria, partim communia cum Laicis habent. Titulis omnino 50. Liber præsens absolvitur. Tredecim primi continent qualitates in Clericis requisitas, eorumque obligationes respectivè ad beneficia. Tum usque ad Tit. XXIV. inclusivè agitur de pactis Clericorum & contractibus; sequentes quinque dominium & jura illorum comprehendunt. A. Tit. XXXI. usque ad Tit. XXXIX. tractatur de Regularium statu, juribus, & obligationibus. Titulis posterioribus enumerantur actus, privilegia, jura, quæ vel Ecclesiis competunt, vel in iis exercentur.

TITULUS I.

De vita & honestate Clericorum.

Q. 1. *Quid importet nomen Clerici, & quinam Clericorum nomine veniant?* *Resp.* ad 1.
 Liber III. A No-

Nomine Clericorum juxta B. Isidor. relat. in *can. 1. dist. 21.* desumpto à græco κληρος, quo latine hæreditas vel fors significatur, intelliguntur personæ, debite ac specialiter ad cultum & servitium DEI in Ecclesia Christi deputatæ.

Resp. ad 2. Primò. In materia *favorabili* nomine Clericorum, & quidem strictius accepto, veniunt, quotquot primâ etiam tonsurâ tantum summi initiati usque ad supremum in Ecclesia Caput; desumpto latius veniunt pariter Regulares, Monachi, quamcunque Religionem professi, uti Equites Teutonici & Melitenses: *Fratres Laiti*, sive *Conversi*: Eremitæ, modò habitum acceperint ab Episcopo, subque ejus obedientiâ vivant, deputati pro servitio Ecclesiæ cujusdam vel Oratorii: *Fratres & Sorores tertii Ordinis S. Francisci*, si in communi vivant: *Moniales* in materia sibi adaptabili. arg. *can. si quis suadente. 29. caus. 17. q. 4. c. 33. de sent. Excomm.* Ratio, quia personæ enumeratæ sunt pars & fors Domini, specialiter electæ ad cultum divinum.

Resp. ad 2. secundò. In materiâ *odiosâ*, dum v. g. agitur de censura &c. nomine Clericorum veniunt tantum Clerici sæculares simplices, nisi vel aliud exprimat, vel ex substratâ materiâ colligatur. Unde in odiosis nomine Clericorum non intelliguntur Episcopi, alique Prælati. *c. 4. de sent. Excomm.* non Canonici. arg. *c. 22. de elect. in 6.* non Monachi, nec cæteri Regulares utriusque sexûs *Abb. in c. 1. de Inst. &c.*

Q. 2. *Honestas Clericorum, de qua in h. t. in quibus consistat?* Resp. 1. In vitæ & morum integritate sive honestate, quæ duplex est, *interna* alia, alia *externa*. 2. In decenti habitu & vestitu. 3. In exercitio negotiorum statui Clericali convenientium.

Q. 3. *Quid de vitæ Clericalis honestate internâ dicendum?* Resp. 1. Requirit hæc rectitudinem intentionis, majus DEI obsequium in assumptione status Clericalis spectantis. *c. fin. de rescript.* 2. Vid. etiam *Frid. Sess. 23. c. 4. de ref.* Deinde animi & conscientie puritatem.

Resp. 2. De intentione ad statum Clericalem requisita. 1. Qui promoveri vult ad beneficium Parochiale, debet habere intentionem seriam, non tamen *absolutam*, ut ait *Wiestn. h. t. n. 19.* intra annum suscipiendi, si necdum habet, Presbyteratum; alias præter *reatum gravis peccati* fructus ex tali beneficio perceptos ante omnem iudicis sententiam tenetur restituere. *c. 35. de elect.* 2. Ratio, quia beneficium & fructuum perceptio aliter Clerico Parocho non conceditur, quam sub conditione habitæ intentionis recipiendi intra annum Sacerdotii. 2. Hæc dispositio quoad *restitutionem fructuum ante sententiam* extendi non debet ad recipientem sine intentione Sacerdotii dignitatem, cui animarum cura annexa, vel ad recipientem beneficium simplex, Ordinem S. annexum habens, sine intentione ascendendi ad Ordines Sacros, aut etiam cum animo, perceptis aliquo tempore fructibus, statum Clericalem de-

nuò relinquendi. 3. Qui primam tonsuram & Minores recipit absque animo clericandi, non quidem peccat mortaliter, quia nullibi extat præceptum graviter obligans; venialiter tamen, ut insinuare videtur Trid. Sess. 23. c. 4. de reform.

Resp. 3. De puritate conscientiae. 1. Licet in Clerico maxima deberet esse animi puritas, & ab omni peccato mortali immunitas, tum ob sublimitatem status. 1. Cor. 4. v. 1. & finem, quem sibi præfixum habere debet Clericus; tum ob sanctitatem functionum; tamen fides aut probitas Ministris ad validam Sacramentorum confectionem necessaria non est Trid. Sess. 7. can. 12. de Sacram. 2. Ad licitam Sacramentorum confectionem ita requiritur, ut per se loquendo peccet mortaliter omnis, qui conficit Sacramentum in mortali. Lacroix de Sacram. in gen. Q. 24.

Q. 4. In quo consistat vita Clericalis honestas æterna? Resp. 1. Ut Clerici castè vivant. c. 13. h. t. utque sint remotiores ab omni sinistra suspitione, sub pœna suspensionis frequens accessus sine rationabili causa ad monasteria Monialium ipsis interdicitur c. 8. h. t. 2. Ut abstineant à crapula. c. 14. h. t. eumque in finem evitare tabernas jubeantur, nisi forte aliud necessitas exigat. c. 15. h. t. Clericus aleator & ebriosus suspendi vel etiam excommunicari jubetur, aut adhuc gravius arbitrio Episcopi puniri. can. 1. dist. 35. c. 15. h. t. Trid. Sess. 22. c. 1. de ref. 3. Ut avaritiam vel maxime fugiant, utpote radicem omnium malorum. c. 7. dist. 47. plura à Canonibus statuta in c. 10. h. t.

h. t. c. 1. de testam. Extrav. un. de crim. fals. int. Comm. & præcipue etiam, ut iudices gratis iudicent. c. 10. h. t. cujus cap. fusioem explicatio- nem vide apud Pirh. h. t. a. n. 6. & Schmalzgr. n. 23. & seq.

*Q. 5. Qualis debeat esse Clericorum habitus, quinam & sub quibus pœnis ad habitum Clericalem & tonsuram teneantur? Resp. 1. Habitum Clericalis in genere loquendo debet esse conformis consuetudini cujusvis Regionis, & talis, ex quo quis visus in populo primâ statim facie Clericus iudicetur, non Laicus: in specie & juxta Canones debet esse talis. Constit. *Cum Sacrosancta*, edita à Sixto V. 1589. non virgatus. *c. 15. h. t.* Color non debet esse rubeus, non viridis aut violaceus, quibusdam exceptis. *Clem. 2. h. t. &c.**

Resp. 2. Clerici in Sacris constituti, & beneficiati, etiamsi tantum sint minoribus initiati, sub pœna suspensionis ab Ordinibus, officio & beneficio incurrendæ, & si semel correpti iterum deliquerint in hoc, sub pœna privationis officiorum & beneficiorum, regulariter tenentur vestem & coronam seu tonsuram Ordini suo convenientem in publico deferre. c. 15. h. t. Clem. 2. eod. Trid. sess. 14. c. 6. de reform. Bulla Sixti V. quæ extendit obligationem ferendi habitum & pœnas ad omnes beneficiatos & pensionarios, etiamsi jus tantum habeant ad beneficium, vel non est recepta in Germania, vel rursus abrogata

Resp. 3. Minoristæ non gaudentes beneficio non quidem obligantur ad habitum Clericalem

deferendum, si tamen non detulerint, certum est quod *privilegio fori* ipso facto excidant. Trid. loc. cit. recuperant tamen illud reassumpto habent. Clem. 1. h. t. ob verba: *quamdiu promissis insisterint*. Dubitant AA. an insuper *privilegium canonis* amittant tales Clerici Minoristæ, & probabilius est, hoc de jure (seclusâ consuetudine) non amitti. Ratio, quia patet in *can. si quis suadentibus caus. 17. q. 4.* indistinctè omnibus Clericis hoc privilegium esse concessum, cui canonis derogatum non est. Clerici in majoribus constituti, & Minoristæ, habentes tamen beneficium, neutrum privilegium ipso facto amittunt; quia id nullibi est expressum.

Resp. 4. Clerici neque comam neque barbaram nutrire debent, nec relaxare comam sub pena excommunicationis, *c. 4. 5. & 7. h. t.* Consuetudo explicat hos canones, ut prohibitum sit Clericis nutrire comam more profano, pulvere cyprino aspergere &c. Idem ratione comæ fictitiæ v. Beruccarum observandum esset mandatum Innoc. XII. Anno 1692. datum, & novissima Constitutio Ssmi. D. Benedicti XIII. præsertim Conc. Rom. Anno 1726. celebrato.

Resp. 5. Interdicta est Clericis gestatio armorum militarium. *c. 2. h. t.* contrarium facientes excommunicantur, non tamen ipso facto, nisi sint Religiosi, inter septa monasterii, absque licentia superioris, arma habentes. Clem. 1. *Super verbo de statu Monach.* Nec Clericus armis, etiam specialiter prohibitis, jussu sæcularis Judicis spo-

liari potest, nisi vel in flagranti deprehendatur, vel alia via non supersit, quâ damnum aut injuria ab eo inferenda possit impediri. Schmalzgr. *h. t. n.* 43. citans plures.

Q. 6. *Quæ negotia, officia & exercitia prohibita sint Clericis?* Resp. In genere, quæ in se inhonesta sunt aut fordida *c. 15. h. t. & tot. tit. ne Cler. vel Monach.* exercentibus talia pœna in *c. fin. h. t.* statuta est. 2. In specie prohibetur Clericis, ne mimis, histrionibus & jocularibus intendant sive intersint, aut auscultent. *c. 15. cit.* pœna in Clericos jocularios expressa est in *c. un. h. t. in 6.* Ne officium macellariorum aut lanionum exercent. Vid. *Clem. 1. h. t.* Ne aleis & taxillis ludant. *c. 15. h. t.* transgressores, si frequenter, publicè & cum scandalo ludant, non excusantur à gravi peccato. De negotiatione propriè tali prohibita Clericis dicendi locus erit in *Tit. Ne Cler. vel Monach.*

Q. 7. *An & quomodo Clericatus debeat probari?* Resp. 1. Qui asserit se Clericum, probare debet. Ratio, quia est quid facti. 2. Probari potest vel per literas formatas; vel per Librum Ordinatorum in Archivo Episcopali reservatum; vel per Notarium, vel per alios modos, quorum plures recenset Schmalzgr. *h. t. n. 49.* 3. Si dubitetur, num qui v. g. captus est, sit Clericus, soli judici Ecclesiastico competet Clericatus discussio. *c. 12. de sent. Excomm.*